

Zondag 21 mei 2023 - verkondiging

Regenboog – wij van zuid

Inleiding op thema

Het gaat vandaag over de kerk als huis van gebed.

In je eentje bidden is soms lastig. Je komt er niet toe. Je weet niet wat je zult bidden, of je draait in je eigen kringetje rond. In de kerk bidden we samen. Dat helpt. Als je eenmaal hier bent, word je meegenomen in het samen bidden. Je krijgt woorden aangereikt en oefent je in het geloof. Je blikveld wordt verruimd, wereldwijd en hemelhoog. Maar het is mèèr:

Professor Miskotte formuleert het in 1962 als volgt:
(deze tekst wordt gebeamd mbv afb miskotte 1,2,3)

De gemeente van Christus is een biddende gemeenschap;
in het gebed wordt haar *antwoord* openbaar
op het Woord van God, dat haar heeft geschapen.

Daarom is het gebed
als dankzegging en aanbidding,
als belijdenis en voorbede,
als regelmatig vragen en aanroeping in de nood,
als stil verhaal van vrede en als kreet uit de diepte,
het meest onvervreemdbaar kenmerk van het kerkzijn.

In de opeenvolging der tijden, van eeuw tot eeuw,
in de spreiding door de ruimte van gemeente tot gemeente,
in de deelname aan het geheim der gemeenschap met God, van hart tot hart,
blijft het altijddurende gebed,
gelijk het rode lampje voor het altaar,
als een lichtend antwoord aan het Licht der wereld brandende.

Schriftlezingen: Psalm 146 en Matteüs 6:5,6

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Grote Middeleeuwse kathedralen hebben vaak een krypte. Ergens vlakbij het altaar waar alles hoog en imponerend is, daal je een wenteltrappetje af en dan kom je in een sobere

ruimte, zonder ramen, maar met een kaarsje en een paar gebedsstoelen: de krypte. Letterlijk betekent krypte: 'het verborgene.'

Jezus zegt dat we van bidden geen vertoning moeten maken. Ga naar je binnenkamer, een ruimte zonder ramen waar je in het oude oosten je eten bewaart, de berging, de voorraadkast. En daar in het verborgene ziet God en zal Hij je belonen.

Ik hoop dat jij ook zo'n binnenkamer hebt, een plek waar jij in alle rust ongezien kunt bidden. Misschien volg je thuis deze dienst wel op zo'n plek, een bureautje in een werkkamer die nu even jouw binnenkamer is. Daar ben je niet altijd, maar op gezette tijden, om daarna weer onder mensen te zijn en te doen wat je te doen staat.

Ergens is de kerk ook een binnenkamer, de binnenkamer van de wereld. In alle bedrijvigheid en reuring is er een binnenkamer waar je op adem komt en woorden krijgt aangereikt die anders zijn, die wijzen naar God. Bij alles wat een kerk is, een gemeenschap, plek waar je zoekt en vindt en wacht, een plek van smaakmakers, moet een kerk ook of misschien wel juist een huis van gebed zijn. Jesaja noemt de tempel een huis van gebed, niet zomaar een huis van gebed maar een huis van gebed voor alle volken (Jes.56:7). Dat hebben de volken nodig. Een plek waar iedereen mag komen om te bidden tot God.

Dat bidden is niet zomaar een vragenlijstje opdreunen. Nee, het is je verlangen naar God uiten. De nood van de wereld en van jezelf bij God brengen. Schuld bekennen en God loven en danken en je toewijden en je herinneren dat we op weg zijn naar Gods koninkrijk. Bidden maakt je hart en gedachten ruimer. En dat bedenken we niet zelf, maar het is Gods Geest die ons dat geeft om te doen.

Het gebed van de kerk is niet de optelsom van onze persoonlijke gebeden. In de kerk bidden we ook gebeden die ons gegeven zijn. Iedere zondag klinkt hier het Onze Vader, het kan een sleur worden maar als je de woorden echt tot je door laat dringen, brengt het je in de ruimte van Gods nieuwe wereld en zie je steeds iets nieuws. Naast het Onze Vader kent de kerk ook de traditie van het Psalmengebed. In kloosters bidden ze in vier weken (sommige zelfs in twee weken) alle Psalmen door. Wij denken bij Psalmen vooral aan liederen, maar eigenlijk zijn het gebeden.

Als je een Psalm bidt, zijn het niet je eigen woorden. Sommige Psalmen wel, die kan je zo meebidden. 'Heer, die mij ziet zoals ik ben...' Maar er zijn ook vreemde Psalmen die helemaal niet passen bij ons. De Psalmen zijn het gebedenboek van Israël. En, volgens Luther en Bonhoeffer, ten diepste het gebedenboek van Christus. Hij kan alle 150 Psalmen 'dragen.' Wij vanuit onszelf niet, maar we kunnen wel meebidden met Christus, ook dat wat ver van ons af staat. Ook zo worden we uit onze eigen kleine cirkel getrokken.

Vandaag bidden we in dit huis van gebed een Psalm. Dat werkt naar twee richtingen. Wij uiten ons naar God toe met de woorden van een Psalm. Maar tegelijkertijd is die Psalm Gods Woord voor ons. En brengt de Psalm ons te binnen wie God is en wie wij zijn voor zijn aangezicht.

Halleluja!

Loof de HEER, mijn ziel.

*De HEER wil ik loven, zolang ik leef,
mijn God bezingen zolang ik besta.*

Ons gebed begint en eindigt met Hallelujah! Loof de HEER. Misschien borrelt het loflied vanzelf naar boven als je bidt. Maar soms ben je helemaal niet blij of dankbaar en heb je een zetje nodig: Laat ik God loven. Niet alleen vandaag, maar elke dag, mijn leven lang. Ik wil de HEER loven. Ook als een ander daar niks van begrijpt en als je er zelf niets van begrijpt. Soms is geloven vooral een besluit van je wil, meer dan een gevoel.

Ons gebed begint klein, bij jouw ziel. 'Ziel, gij zijt geboren tot zingen voor de HEER uw God' (berijming Ps.146 vs.1).

En dan komt de vraag van wie je je heil te verwachten hebt. Het is alsof je jezelf biddend toespreekt.

*Vertrouw niet op mensen met macht,
op een sterveling bij wie geen redding is.*

Denk niet dat die het wel voor je gaan opknappen. Zelfs al bedoelen ze het goed. Het zijn ook maar mensen. Vandaag maken ze plannen en beloven ze je van alles maar ze kunnen zomaar wegvallen, sterven. Of vervangen worden door anderen, uit beeld raken. Ze kunnen je niet echt houvast geven.

Dat besef kennen we, toch? We hebben echt geen slechte overheid, geloof ik, en toch staan er voortdurend mensen in de kou. We komen er niet uit met elkaar. Woningen, vluchtelingen, klimaat, stikstof... Nee, je moet niet alles van de machtigen der aarde verwachten. Van wie wel?

*Gelukkig wie de God van Jakob tot hulp heeft,
wie zijn hoop vestigt op de HEER, zijn God,
die hemel en aarde heeft gemaakt,
Hij die trouw is tot in eeuwigheid,
recht doet aan de verdrukten
brood geeft aan de hongerigen.*

Heb je in de gaten dat dit helemaal geen vragen aan God zijn? Wilt alstublieft maken dat...

Wat gebeurt er met je als je dat bidt? Je brengt jezelf te binnen wie God is.

Misschien doet het je goed. Er is een God die het hart op de goede plaats heeft. Er is rechtvaardigheid in onze wereld, iemand op wie je echt kunt vertrouwen. Ik weet van mensen die onrecht lijden en kracht putten uit dit geloof. Dat God rechtvaardig is, maakt de wereld iets minder een jungle, uiteindelijk is goedheid sterker dan slechtheid.

Het kan ook zijn dat je je op dit moment alleen gelaten voelt door die God. Of je vraagt je af waar je het aan verdiend hebt dat je het zo moeilijk hebt. Hij is trouw, je zou het zo graag een beetje merken, dat je er niet alleen voor staat.

Dit bidden maakt me ook onrustig. Ik verwacht wel hulp van God, maar als God brood geeft aan de hongerigen, moet ik dan ook niet zelf veel meer delen van wat ik heb? Ik kan toch niet God al het werk alleen laten doen? Zo wordt bidden niet alleen: bij God aandragen wie zorg nodig hebben, maar het komt terug naar mezelf. Bidden is nooit vrijblijvend. Ben je bereid mee te werken aan de verhoring van je gebeden...? Zo zet bidden in de kerk je aan tot daden, hulp, delen.

We bidden verder met de Psalm. En brengen ons nog meer te binnen wie die God is die we aanspreken. En zo komt de hele wereld binnen in ons gebed:

*De HEER bevrijdt de gevangenen
De HEER opent de ogen van de blinden
De HEER richt de gebogenen op
de HEER heeft de rechtvaardigen lief
de HEER beschermt de vreemdelingen,
weduwen en wezen steunt Hij*

In mijn eigen binnenkamer is het zicht soms wat beperkt, maar als je met deze Psalm bidt, gaan ze allemaal meedoen, die kwetsbare mensen naar wie Gods hart uitgaat. Het gaat over anderen, maar misschien ook over jezelf. Zit je zelf gevangen in een uitzichtloze situatie. Of ben je verblind door drogredenen. Verslagen door de dood van een geliefde. Een kind zonder ouders. Een vreemdeling in een bootje op de zee. Een wanhopige strijder voor gerechtigheid.

Voor al die mensen is onze God: HEER. Ik ben die Ik ben, Ik ben erbij, Ik ga met je mee... dat is zijn naam. Hij verbindt zich aan mensen in de knel. Dat is troostvol. Ga jij gebukt en heb je het nodig dat Hij je overeind helpt. Heb jij het gevoel dat je niet staande kan blijven, zonder die ene, of in een vreemd land, of met zoveel tegenslag? De HEER richt de gebogenen op. HEER, help ook mij overeind. Laat me rechtop kunnen staan en vooruit kunnen kijken. Zo bent U toch, trouw tot in eeuwigheid. We doen een beroep op die trouw.

En wie kwaad doen? We bidden hier niet 'vergeef hun want ze weten niet wat ze doen'
We bidden hier

maar goddelozen richt Hij ten gronde.

Een goddeloze is geen atheïst of agnost, maar iemand die kwaad doet. Ten gronde richten is ook : op een dwaalweg brengen. Het kwaad kan en mag geen stand houden. Het brengt geen heil. Het houdt op. Het gaat ten onder.

En dan eindigt ons gebed in de Geest van het onze Vader: van U is het koninkrijk.

*De HEER is koning tot in eeuwigheid
je God, Sion, van geslacht op geslacht.
Halleluja!*

Wij zijn de eersten niet en waarschijnlijk ook niet de laatsten voor wie God koning is. Zo is de hele wereld onze binnenkamer ingekomen. En het perspectief van de eeuwigheid.

Dat gebeurt er als je in een huis van gebed bidt met een Psalm. Het rode lampje van ons gebed brandt voortdurend. Steeds weer richten we ons tot God, om te delen wat in ons hart leeft, om te vragen en te danken, maar misschien wel vooral om te antwoorden op wat God ons zegt in zijn Woord. In de Psalm komt het samen. Woord van God en antwoord van ons tegelijk.

Laten we een ogenblik stil zijn en daarna met elkaar hardop, in beurtspraak, Psalm 146 bidden uit de Bijbel in gewone taal:

V: Halleluja!

Ik juich voor de Heer
vanuit het diepst van mijn hart.

A: Ik zal de Heer danken, zolang ik leef.

Ik zal zingen voor mijn God, zolang ik besta.

V: Vertrouw niet op mensen met macht,
want mensen kunnen niemand redden.

A: Als ze sterven, worden ze weer stof,
dan kunnen ze helemaal niets meer.

V: Je kunt beter vertrouwen op de God van Jakob,

A: je kunt beter hulp zoeken bij de Heer.

Want hij heeft de hemel en de aarde gemaakt,
en ook de zee en alles wat daar leeft.

V: De Heer blijft altijd trouw.

A: Hij helpt mensen die onderdrukt worden.

V: Mensen die honger hebben, geeft hij te eten.

A: Gevangenen bevrijdt hij.

V: De Heer laat blinden weer zien.

A: Mensen die gevallen zijn, helpt hij overeind.

V: Hij beschermt vreemdelingen.

A: Hij helpt weduwen,
hij beschermt kinderen zonder vader.

V: De Heer heeft goede mensen lief,

A: maar slechte mensen laat hij in de steek.

V: De Heer is koning voor altijd,

A: de God van Sion regeert voor eeuwig.

Halleluja!

Amen.